

รายงานผลการดำเนินงานสนองพระราชดำริฯ

โดย

โครงการอุทยานพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ประจำปีงบประมาณ 2558

ชื่อโครงการ รวบรวมพืชสมุนไพรสู่การนำไปใช้ในสวนสมุนไพร

นางจรัสกานต์ ปักเข็ม

โครงการอุทยานพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

บทนำ

การจัดทำสวนสมุนไพร ภายใต้โครงการอุทยานพฤกษศาสตร์ ร่วมกับสำนักเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้สถานที่แห่งนี้เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพร และพืชอื่นๆในท้องถิ่น เป็นแหล่งรวบรวมสมุนไพรที่มีการใช้ประโยชน์ทางยาและสุขภาพเป็นหลัก โดยมีการนำเสนอในรูปแบบครบวงจร ทั้งในแง่การปลูก การเพาะขยายพันธุ์ การเก็บเกี่ยว การแปรรูป และการทำผลิตภัณฑ์ ในบริเวณพื้นที่ 5 ไร่ ทั้งนี้รูปแบบของสวนสมุนไพรจะจัดแบ่งพื้นที่การปลูกพืชสมุนไพรออกตามกลุ่มอาการ (สมุนไพรเพื่อการสาธารณสุขมูลฐาน) ได้แก่

1. สมุนไพรเพื่อรักษาอาการในระบบทางเดินอาหาร
2. สมุนไพรเพื่อรักษาอาการทางเดินหายใจ
3. สมุนไพรเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินปัสสาวะ
4. สมุนไพรเพื่อรักษาโรคผิวหนัง
5. สมุนไพรเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วย อื่นๆ

วัตถุประสงค์

1. พืชสมุนไพรปลูกตามสาธารณสุขมูลฐาน
2. รวบรวมพันธุ์กรรมพืชลงแปลงปลูกเพื่อการอนุรักษ์และการนำไปใช้ประโยชน์ด้านสมุนไพร

ผลการดำเนินงาน

รวบรวมพืชสมุนไพรสู่การนำไปใช้ในสวนสมุนไพร ในพื้นที่ 5 ไร่ ของโครงการอุทยานพฤกษศาสตร์ภายใต้การดูแลและการประสานงานกับสำนักวิชาเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ โดยสามารถจัดหาพืชสมุนไพรลงปลูกในแปลง และจัดปลูกลงกระถางไว้ในโรงเรือนสมุนไพรทั้งสิ้น ดังรายการต่อไปนี้ ตามตารางที่ 1 2 3 และ 4

ตารางที่ 1 สมุนไพรเพื่อรักษาอาการในระบบทางเดินอาหาร

โรคกระเพาะอาหาร	ท้องอืด ท้องเฟ้อ แน่นจุกเสียด	โรคท้องเดิน	อาการท้องผูก	คลื่นไส้ อาเจียน	พยาธิลำไส้	ปวดฟัน	เบื่ออาหาร
ขมิ้นชัน <i>Curcuma longa</i>	ขมิ้นชัน <i>Curcuma longa</i>	ฟ้าทะลายโจร <i>Andrographis paniculata</i>	ชุมเห็ดเทศ <i>Cassia alata</i>	ยอ <i>Morinda citrifolia</i>	มะเกลือ <i>Diospyros mollis</i>	แก้ว <i>Murraya paniculata</i>	บอระเพ็ด <i>Tinospora crispa</i>
กล้วยน้ำว้าดิบ <i>Musa sapientum</i>	จิง <i>Zingiber officinale</i>	ฝรั่ง <i>Psidium guajava</i>	มะขาม <i>Tamarindus indica</i>	จิง <i>Zingiber officinale</i>	เล็บมือนาง <i>Quisqualis indica</i>	ข่อย <i>Streblus asper</i>	ขี้เหล็ก <i>Senna siamea</i>
	กานพลู <i>Syzygium aromaticum</i>	กล้วยน้ำว้าดิบ <i>Musa sapientum</i>	มะขามแขก <i>Senna alexandrina</i>		มะหาด <i>Artocarpus lakoocha</i>	ผักคราดหัว แหวน <i>Acmella oleracea</i>	มะระขี้นก <i>Momordica charantia</i>
	กระเทียม <i>Allium sativum</i>	ทับทิม <i>Punica granatum</i>	แมงลัก <i>Ocimum basilicum</i>		ฟักทอง <i>Cucurbita moschata</i>		สะเดา <i>Azadirachta indica</i>
	กระเพรา <i>Ocimum tenuiflorum</i>	มังคุด <i>Garcinia mangostana</i>	คูน <i>Cassia fistula</i>				
	ตะไคร้ <i>Cymbopogon citratus</i>	สีเสียดเหนือ <i>Acacia catechu</i>	ขี้เหล็ก <i>Senna siamea</i>				
	พริกไทยดำ <i>Piper nigrum</i>						
	ตีปลี <i>Piper retrofractum</i>						
	ข่า <i>Alpinia galanga</i>						
	กระชาย <i>Boesenbergia rotunda</i>						
	แห้วหมู <i>Cyperus rotundus</i>						
	กระวานไทย <i>Amomum kervanh</i>						
	เร่ว <i>Amomum xanthioides</i>						
	มะนาว <i>Citrus aurantiifolia</i>						
	กระทือ <i>Zingiber zerumbet</i>						

ตารางที่ 2 สมุนไพรเพื่อรักษาอาการในระบบทางเดินหายใจ

อาการไอ ระคายคอกจากเสมหะ
ขิง <i>Zingiber officinale</i>
ดีปลี <i>Piper retrofractum</i>
เพกา <i>Oroxylum indicum</i>
มะขามป้อม <i>Phyllanthus emblica</i>
มะขาม <i>Tamarindus indica</i>
มะนาว <i>Citrus aurantifolia</i>
มะแว้งเครือ <i>Solanum trilobatum</i>
มะแว้งต้น <i>Solanum indicum</i>

ตารางที่ 3 สมุนไพรเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินปัสสาวะ

อาการขัดเบา
กระเจี๊ยบแดง <i>Hibiscus sabdariffa</i>
ขลุ่ <i>Pluchea indica</i>
ตะไคร้ <i>Cymbopogon citratus</i>
สับปะรด <i>Ananas comosus</i>
หญ้าคา <i>Imperata cylindrica</i>
อ้อยแดง <i>Saccharum officinarum</i>

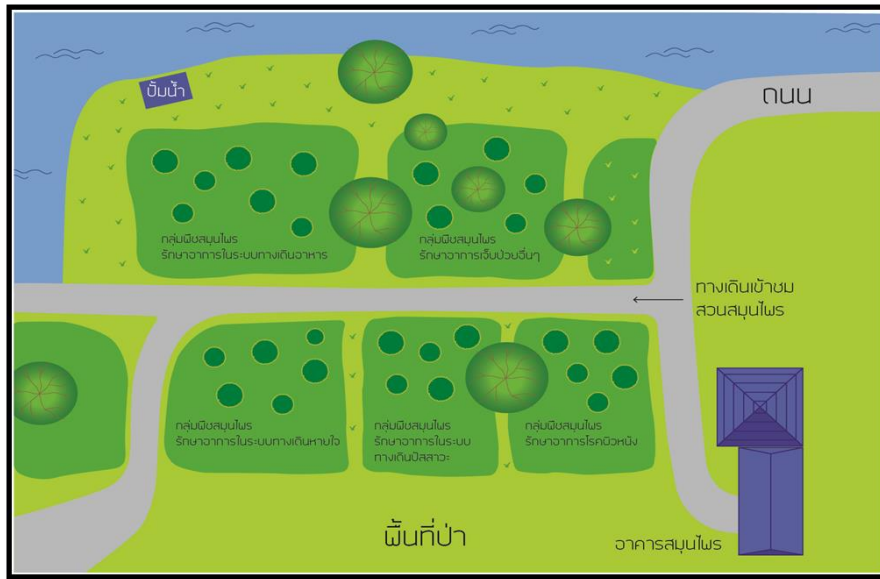
ตารางที่ 4 สมุนไพรเพื่อรักษาโรคผิวหนัง

กลากเกลื้อน	ชั้นนาค	แผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก	ฝี แผลพุพอง	อักเสบจากแมลง สัตว์กัดต่อย	ลมพิษ	เริ่มงูสวัด
กระเทียม <i>Allium sativum</i>	มะคำดีควาย <i>Sapindus rarak</i>	บัวบก <i>Centella asiatica</i>	ขมิ้นชัน <i>Curcuma longa</i>	ขมิ้นชัน <i>Curcuma longa</i>	พลู <i>Piper sarmentosum</i>	พญาอ <i>Clinacanthus nutans</i>
ข่า <i>Alpinia galanga</i>		มะพร้าว <i>Cocos nucifera</i>	ชุมเห็ดเทศ <i>Cassia alata</i>	ตำลึง <i>Coccinia grandis</i>		
ชุมเห็ดเทศ <i>Senna alata</i>		ว่านหางจระเข้ <i>Aloe vera</i>	เทียนบ้าน <i>Impatiens balsamina</i>	ผักบุ้งทะเล <i>Ipomoea pes-caprae</i>		
ทองพันชั่ง <i>Rhinacanthus nasutus</i>			ว่านหางจระเข้ <i>Aloe vera</i>	พญาอ <i>Clinacanthus nutans</i>		
พลูจีน <i>Piper sarmentosum</i>			ว่านมหากาฬ <i>Gynura pseudochina</i>	เสลดพังพอน <i>Barleria lupulina</i>		
			ฟ้าทะลายโจร <i>Andrographis paniculata</i>			

ตารางที่ 5 สมุนไพรเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วย อื่นๆ

เคล็ด ขัด ยอก	นอนไม่หลับ	แก้ไข้	เหา
ไพล <i>Zingiber montanum</i>	ขี้เหล็ก <i>Senna siamea</i>	ฟ้าทะลายโจร <i>Andrographis paniculata</i>	น้อยหน่า <i>Annona squamosa</i>
		บอระเพ็ด <i>Tinospora crispa</i>	

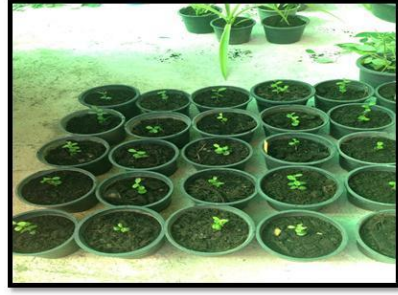
ประมวลภาพ โครงการรวบรวมพืชสมุนไพรสู่การนำไปใช้ในสวนสมุนไพร

ภาพที่ 1 แสดงแผนผังการแบ่งพื้นที่การเพาะปลูกพืชสมุนไพรตามกลุ่มโรค และอาการต่าง ๆ ตามบัญชียาสมุนไพร ในงานสาธารณสุขมูลฐาน บริเวณพื้นที่ปลูก 5 ไร่

ภาพที่ 2 แสดงภาพสถานที่บางส่วนโครงการสวนสมุนไพร ที่ได้มีการเพาะปลูกพืชสมุนไพร และพันธุ์ไม้ต่าง ๆ

ภาพที่ 3 งานเพาะปลูกและขยายพันธุ์พืชสมุนไพร ซึ่งได้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สำหรับการเพิ่มจำนวนพืชสมุนไพรที่มีอยู่เดิม การจัดหาพันธุ์พืชสมุนไพรเพิ่มเติม โดยการสั่งซื้อ จัดหา และที่ได้รับพันธุ์พืชจากคณาจารย์, บุคลากร และจากประชาชนในพื้นที่

ภาพที่ 4 จัดทำป้ายชื่อพืชสมุนไพร ที่จัดแสดงอยู่ภายในเรือนเพาะชำสมุนไพร ซึ่งประกอบไปด้วยชื่อ, ชื่อวิทยาศาสตร์, วงศ์, ประโยชน์และสรรพคุณทางยา

ภาพที่ 5 การปรับปรุงภูมิทัศน์ของเรือนเพาะชำสมุนไพร

ภาพที่ 6 แสดงภาพบริเวณห้องแสดงตัวอย่างพืชสมุนไพร ซึ่งอยู่ภายในอาคารเรือนเพาะชำสมุนไพร

ภาพที่ 7 แสดงกิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรแก่หน่วยงานอื่น ๆ

ชื่อโครงการ รวบรวมพืชวงศ์เฟิร์นและกล้วยไม้

นายสุรินทร์ จิตรถาวร

โครงการอุทยานพฤกษศาสตร์

บทนำ

โครงการอุทยานพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มีโรงเรือนรวบรวมและจัดแสดงพันธุ์ เช่น กล้วยไม้และเฟิร์นชนิดต่างๆ ซึ่งต้องการการดูแลควบคุมให้อยู่ในสภาวะการเจริญเติบโตที่เหมาะสมและสามารถจัดแสดงภายในโรงเรือนได้ เช่น เฟิร์น กล้วยไม้ สับปะรดสี พืชอวบน้ำ โดยการรวบรวมเฟิร์นและกล้วยไม้ดังกล่าวได้นำมาจัดเก็บและปลูกขยายพันธุ์ รวมทั้งจัดหาเพิ่มตลอดเวลา เพื่อเพิ่มความหลากหลายทางชนิดของทั้งเฟิร์นและกล้วยไม้ โดยเน้นการอนุรักษ์ และเป็นแหล่งเข้าไปศึกษาเรียนรู้ให้กลุ่มบุคคลต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุนงานในกิจกรรมปลูกรักษาพันธุ์กรรม ซึ่งเป็นการปลูกในโรงเรือนปิดที่มีการควบคุมการให้น้ำและสารอาหารอย่างคงที่ ปัจจุบันนี้กล้วยไม้เป็นไม้ดอกที่มีการปลูกเลี้ยงเป็นจำนวนมาก ซึ่งกล้วยไม้ต่างๆ ที่ได้นำมาปลูกรักษา นอกจากจะเป็นกล้วยไม้ในพื้นที่แล้ว ยังมีกล้วยไม้ที่มีการปลูกเพื่อการค้า และมีกล้วยไม้ต่างถิ่น ที่ปลูกและจัดแสดงให้กับผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมและศึกษาหาความรู้ภายในอุทยานฯ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองพระราชดำริใน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ
2. เพื่อเพิ่มความหลากหลายของพืชในกลุ่มกล้วยไม้และเฟิร์น
3. เพื่อให้เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ ที่ทำให้เกิดการความพึงพอใจของผู้ที่เข้ามาหาความรู้
4. เพื่ออนุรักษ์พันธุกรรมพืชของกล้วยไม้และเฟิร์นให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สำหรับการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานของกล้วยไม้และเฟิร์นแต่ละชนิด

ผลการดำเนินงาน

จากผลการดำเนินงานในการรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้และเฟิร์น ที่นำมาจัดแสดงภายในโรงเรือนจัดแสดงของโครงการอุทยานพฤกษศาสตร์ ปลูกในโรงเรือนปิด มีการการระบายอากาศด้านบน และติดตั้งระบบพรางแสง 80% ขนาดพื้นที่โรงเรือน 6* 12 เมตร โดยการปลูกลงกระถางชนิดต่างๆ รวมทั้งปลูกลงดินในวัสดุปลูกที่เหมาะสมสำหรับเฟิร์นและกล้วยไม้ มีการติดตั้งระบบรดน้ำที่เปิดปิดเป็นช่วงเวลา โดยสามารถรวบรวมพืชทั้ง 2 กลุ่มได้ดังนี้ กล้วยไม้จำนวน 31ชนิด เฟิร์นจำนวน 31 ชนิด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อ ชนิดของกล้วยไม้และเฟิร์นในโครงการอุทยานพฤกษศาสตร์

รายชื่อพันธุ์กล้วยไม้ที่รวบรวมในโรงเรียน	รายชื่อพันธุ์เฟิร์นที่รวบรวมในโรงเรียน
1.กะเรกะร่อนแดง <i>Cymbidium aloifolium</i>	1.เฟินหูช้าง <i>Platynerium</i> sp.
2.กะเรกะร่อนเผือก <i>Cymbidium aloifolium</i> var. <i>alba</i>	2.เฟินเขากวางตั้ง <i>Platynerium ridleyi</i>
3.แกรมมาโตช่อห้อย <i>Grammatophyllum speciosum</i>	3.เฟินปลาตาว
4.เขากวางเผือก <i>Phalaenopsis</i> sp.	4.เฟินบลูใบรีว <i>Phlepodium aureum</i> sp.
5.เขากวางN4 <i>Phalaenopsis</i> sp.	5.เฟินสมอลิง
6.เขากวางวาเลนไทน์ <i>Phalaenopsis</i> sp.	6.เฟินชายสายผ้ามาน
7.เขากวางแดงปากชมพู <i>Phalaenopsis</i> sp.	7.เฟินไฟโรเซีย <i>Pyrrosia</i> sp.
8.จำป๋านาน <i>Dendrobium sulcatum</i>	8.เฟินช้องบลู <i>Huperzia goebelii</i>
9.ชิมมิเดียม <i>Cymbidium</i> sp.	9.เฟินหางหนู (เกาะช้าง) <i>Belevisia pellucidum</i>
10.ชิมมิเดียมตุ๊กตาญี่ปุ่น <i>Cymbidium</i> sp.	10.เฟินหางหนู (เกาะกูด)
11. ช้างน้ำเผือก <i>Dendrobium pulchellum</i>	11.เฟินเกล็ดหอย <i>Nephrolepis cordifolia</i>
12. ช้างแดงชุมพร <i>Rhynchostylis</i> sp.	12.เฟินนางกลาย <i>Lycopodium</i> sp.
13.ตะขาบใหญ่ <i>Dendrobium leonis</i>	13.เฟินหางสิงห์ <i>Huperzia squarrosa</i>
14.ดาวหาง	14.เฟินกีบแรด <i>Angiopteris evecta</i>
15.รองเท้านารีคางกบใต้ <i>Paphiopedilum callosum</i>	15.เฟินหัวใจ
16.สิงโตร่ม <i>Cirrhopetalum picturatum</i>	16.เฟินริบบิ้น <i>Ophioglossum pendulum</i>
17.สิงโตพู่รัศมี <i>Bulbophyllum gracillimum</i>	17.เฟินก้านดำใบใหญ่ <i>Adiantum trapeziforme</i>
18.สเป็กตาปีเล่	18.เฟินก้านดำใบนวล <i>Adiantum latifolium</i>
19.สิงโตถิ่นใต้ดอกเหลือง <i>Bulbophyllum</i> sp.	19.เฟินก้างปลา <i>Nephrolepis biserrata</i>
20.พาราฟาแลน <i>Phalaenopsis</i>	20.เฟินเงิน <i>Pteris ensiformis</i> Burm
21.พญาฉัททันต์ <i>Vandopsis gigantea</i>	21.เฟินกูดช้าง
22.เอื้องหมาก	22.เฟินกระแตไต่หิน <i>Drynaria bonii</i>
23.เอื้องคำ <i>Dendrobium chrysotoxum</i>	23.เฟินข้าหลวงคอบบร้า <i>Asplenium</i> sp.
24.เอื้องแววมยุรา <i>Dendrobium fimbriatum</i> var. <i>oculatum</i>	24.เฟินบอสตันใบต่าง <i>Nephrolepis exaltata</i>
25.เอื้องสายเสริต (ซีโรซิเน่ อีโรซุน) <i>Coelogyne rochussenii</i>	25.เฟินกนกนารี <i>Selaginella involvens</i>
26.เอื้องสายเสริฐ (ซีโรซิเน่ แอสพาราต้า)	26.เฟินบอนิตีสก้านดำ
27.เอื้องดอกมะเขือ <i>Dendrobium hercoglossum</i>	27.เฟินฮูมนาด้า
28.เอื้องรุทีนี, เอื้องนมหนู <i>Acriopsis liliifolia</i>	28.เฟินนาคราช <i>Davallia solida</i>
29.เอื้องแปรงสีฟัน <i>Dendrobium secundum</i>	29.เฟินกะเปาะก้านดำ
30. อีโธร	30.เฟินข้าหลวงฟิลิปปินส์ <i>Aplenium nidus</i>
31.เอื้องดาวเรียง <i>Eria javanica</i>	31.เฟินหางไก่เงิน
	32.เฟินเขาแพะราชินี
	33.เฟินเนคไท

ประมวลภาพ กล้ายไม้และเฟิร์นบางชนิดที่นำมาปลูกรวบรวมในโรงเรือนแสดงพันธุ์ไม้

 <p><i>Coelogyne rochussenii</i></p>	 <p><i>Phalaenopsis sp.</i></p>	 <p><i>Phalaenopsis sp.</i></p>	 <p><i>Acriopsis liliifolia</i></p>
 <p><i>Phalaenopsis sp.</i></p>	 <p><i>Cirrhopetalum picturatum</i></p>	 <p><i>Cattleya trianaei</i></p>	 <p><i>Dendrobium leonis</i></p>
 <p><i>Arundina sp.</i></p>	 <p><i>Dendrobium cruentum</i></p>	 <p><i>Coelogyne rochussenii</i></p>	 <p><i>Dendrobium hercoglossum</i></p>
 <p><i>Dendrobium hercoglossum</i></p>	 <p><i>Dendrobium hercoglossum</i></p>	 <p><i>Paphiopedilum callosum</i></p>	 <p><i>Drynaria bonii</i></p>

เฟิร์นเนคไท

Asplenium sp.

Doryopteris ludens

เฟิร์นสมองลิง

Selaginella involvens

Platycerium holttumii

Drynaria bonii

เฟิร์นชนิดต่างๆ

ชื่อโครงการ โครงการนักพฤกษศาสตร์รุ่นเยาว์ รุ่นที่ 2

นางอักษรพรพรรณ ชูภิรมย์

โครงการอุทยานพฤกษศาสตร์

บทนำ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้เปิดดำเนินการมาครบ 23 ปี และมุ่งมั่นในการเป็น “อุทยานการศึกษาแห่งการสร้างโอกาส” ภายใต้พื้นที่ของมหาวิทยาลัยทั้งหมด 9,000 ไร่ ซึ่งเป็นอุทยานการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไปได้เข้ามาเรียนรู้ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

โครงการอุทยานพฤกษศาสตร์ ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานตามพันธกิจหลักในการบริหารจัดการองค์ความรู้ด้านพฤกษศาสตร์ เป็นแหล่งเรียนรู้และรวบรวมพันธุ์พืช และบริการวิชาการแก่สังคม การเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการด้านพฤกษศาสตร์ ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับพืช เช่น ความสำคัญของพฤกษศาสตร์ อนุกรมวิธาน การจำแนกพรรณไม้ การตรวจเอกลักษณ์พืช อาณาจักรพืช ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์ เป็นต้น

โครงการอุทยานพฤกษศาสตร์ เล็งเห็นความสำคัญของความรู้ด้านพฤกษศาสตร์ต่อเยาวชน จึงกำหนดจัดอบรมนักพฤกษศาสตร์รุ่นเยาว์ รุ่นที่ 2 โดยมุ่งเน้นกลุ่มนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษาตอนปลาย) โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริงภายในโครงการอุทยานพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนเห็นความงาม เห็นประโยชน์และคุณค่าของพรรณพืช ทำให้เกิดความรักความหวงแหนและมีแนวคิดที่จะอนุรักษ์พรรณพืชไว้แก่ท้องถิ่นต่อไปในอนาคต เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ
2. เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้เบื้องต้นในด้านพฤกษศาสตร์ การจำแนกพรรณไม้ และตรวจเอกลักษณ์พืช
3. เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ ในการสำรวจเก็บตัวอย่างและบันทึกข้อมูลพรรณไม้ตามหลักวิชาทางพฤกษศาสตร์
4. เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนมีความรัก และเห็นคุณค่าของพืชพรรณไม้
5. เพื่อให้ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ
6. เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกความกล้าแสดงออก ภาวะความเป็นผู้นำ
7. เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับความรู้เบื้องต้นในการจัดทำสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียน

ผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินการโครงการนักพฤกษศาสตร์รุ่นเยาว์ รุ่นที่ 2 ณ อาคารโครงการอุทยานพฤกษศาสตร์และพื้นที่เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ เมื่อวันที่ 23 – 25 กรกฎาคม 2558 มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 50 คน ประกอบด้วยนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 24 คน ครู บุคคลทั่วไป

12 คน วิทยากรจำนวน 7 คน คณะทำงานและพี่เลี้ยง 7 คน โดยได้ร่วมกันจัดทำกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านการจำแนกพืช สวนพฤกษศาสตร์ทั้งในและนอกประเทศ การเก็บตัวอย่าง การขยายพันธุ์พืช โครงสร้างและส่วนประกอบของพืช โดยมุ่งหวังให้เป็นการเผยแพร่ความรู้ทาง วิชาการที่สนับสนุนกิจกรรมพิเศษของ อพ.สธ รวมทั้งเป็นการเผยแพร่ความรู้ให้แก่บุคคลภายนอก สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางพฤกษศาสตร์ แหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามอัยาศัย ตามพันธกิจของ โครงการอุทยานพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ประมวลภาพ กิจกรรม โครงการอบรมนักพฤกษศาสตร์ รุ่นเยาว์ รุ่นที่ 2

ระหว่างวันที่ 23 – 25 กรกฎาคม 2558

ชื่อโครงการ เส้นทางจักรยานรอบริมอ่างน้ำ ระยะที่ 2

นางรวมพร คงจันทร์

โครงการอุทยานพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

บทนำ

โครงการอุทยานพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เป็นหน่วยงานที่ดำเนินงาน การรวบรวมพันธุ์ไม้ งานบริการวิชาการ รวมทั้งงานที่พิกสำหรับจัดกิจกรรมให้นักเรียน นักศึกษาทั้งภายในและนอกมหาวิทยาลัย มีพื้นที่ทั้งหมด 90 ไร่ ซึ่งได้จัดสรรเป็น แปลงรวบรวมพันธุ์ไม้วงศ์ต่างๆ แปลงปลูกสมุนไพรตามสาธารณสุขมูลฐานและโรงเรือนพืชสมุนไพร โรงเรือนจัดแสดงพันธุ์ไม้ โรงเรือนขยายพันธุ์ไม้ อาคารพักรับรอง ห้องเก็บตัวอย่างพันธุ์ไม้ ซึ่งมีกิจกรรมกลางแจ้งต่างๆ ที่ได้รับความสนใจจากหน่วยงานต่างๆ เข้าใช้บริการที่พิกตลอดมา และได้ดำเนินการจัดทำเส้นทางจักรยานอย่างต่อเนื่องเป็นระยะที่ 2 บริเวณริมอ่างเก็บน้ำของมหาวิทยาลัยที่อยู่ภายในอุทยานพฤกษศาสตร์ที่มีทัศนียภาพตอนเย็นที่สวยงามและมีอากาศเย็นสบายลัดเลาะไปตามพรรณไม้วงศ์ต่างๆ ที่ปลูกไว้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ตามอัธยาศัย รวมทั้งยังเป็นแหล่งพักผ่อน แหล่งออกกำลังกายสำหรับบุคคลทั่วไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
2. เพื่อให้เกิดเป็นแหล่งออกกำลังกายและพักผ่อนตามอัธยาศัย
3. เป็นแหล่งศึกษาดูงาน ของผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอนาคต

ผลการดำเนินงาน

การจัดทำเส้นทางจักรยานนี้เป็นโครงการที่ทำต่อเนื่องของโครงการอุทยานพฤกษศาสตร์ที่ได้ดำเนินการมาเป็นระยะที่ 2 ซึ่งสอดคล้องการบริการวิชาการในการชมเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ โครงการดำเนินการแล้วเสร็จ เมื่อวันที่ 22/1/2558 ในเส้นทางคอนกรีตได้พิมพ์ลายใบไม้ตลอดเส้นทาง และทำสะพานฝังท่อเพื่อให้เป็นที่ระบายน้ำ มีเส้นทางเลียบขอบสระ บรรยากาศร่มรื่น และเหมาะสำหรับการออกกำลังกาย พักผ่อน รวมทั้งเป็นเส้นทางจักรยานสำหรับชาว มวล. ต่อไป โดยเส้นทางมีความต่อเนื่องเชื่อมต่อกับถนนทางเข้าอุทยานฯ บริเวณสวนพรรณไม้วงศ์ Annonaceae Ebenaceae Guttiferae Papilionoidae จรดถนนเข้าอุทยานบริเวณ Caesalpiniodeae รวมกับเส้นทางเดิมในปีงบประมาณ 2557 เป็นเส้นทางทั้งสิ้น 321 เมตร

โดยโครงการจัดทำเส้นทางจักรยานระยะที่ 2 นี้เป็นกิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช โดยได้รับงบประมาณมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 100,000 บาท โดยมีงบประมาณที่ใช้จริง 83,000 บาท

โดยเส้นทางจักรยานดังกล่าว เป็นเส้นทางที่มีการปลูกไม้ต่างๆ ตามวงค์ไว้แล้วทำให้การดำเนินงานต้องใช้แรงงานคนเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งบริเวณที่ทำนุอยู่ริมอ่างเก็บน้ำ ซึ่งไม่สามารถใช้เครื่องจักรขนาดใหญ่เข้ามาดำเนินงานได้

หลังจากการปฏิบัติงานได้มีการเข้ามาใช้เป็นเส้นทางจักรยานดังกล่าว สำหรับการเข้ามาออกกำลังกายปั่นจักรยาน รวมไปถึงการเดินเท้าของนักเรียนเข้ามาเข้ามาทำกิจกรรมศึกษาพันธุ์ไม้วงศ์ต่างๆ ตามที่ปลูกไว้บริเวณแนวเส้นทางจักรยานดังกล่าว

ภาพการดำเนินงานในการจัดทำเส้นทางจักรยานภายในพื้นที่ริมอ่างเก็บน้ำมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

เทคอนกรีตเชื่อมกับเส้นทางเดิม

พื้นที่ทำงานต้องใช้แรงงานคน

แนวเส้นทางก่อนเทคอนกรีต

การใช้เครื่องจักรเข้าช่วยในบริเวณที่สามารถเข้าได้

การพิมพ์ลายใบไม้บริเวณที่เทคอนกรีตแล้ว

รองไวเมล ก่อนที่จะเทคอนกรีต

เส้นทางปีงบประมาณ 2558

การเข้าทำกิจกรรมเรียนรู้นอกห้องเรียน

เส้นทางปีงบประมาณ 2557